

Молодший етап мовного ВНЗ як етап вирівнювання комунікативних вмінь старшої школи

У 2001 році на основі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти були змінені шкільні програми з іноземних мов у різних типах ЗНЗ, системи оцінювання знань і вмінь володіння іноземною мовою. Такі ж самі зміни відбулися і на рівні вищої школи. Навчання набуло комунікативного, особистісно-орієнтованого характеру, що сприяє інтенсифікації процесу здобування знань та вивченню іноземної мови зокрема.

Мета цього реформування програми ЗНЗ – вивести учнів на загальний базовий рівень, який відповідає рівню B-1 Рекомендацій.

До учнів старшої школи Рекомендаціями Ради Європи [1] висувається вимога досягнення рубіжного рівня B1 (Threshold), що відповідає за специфікацією рівню „незалежного користувача”. Згідно з РРЕ випускник ЗНЗ повинен володіти наступними уміннями і навичками:

- розуміти основні положення/думки прочитаного або прослуханого тексту на знайому тематику, що вивчається у ЗНЗ і стосується повсякденного життя молоді, відпочинку, інтересів тощо;
- спілкуватися у більшості ситуацій, які можуть виникнути під час подорожі до країни, мова якої вивчається;
- висловлюватися в межах знайомої тематики, що вивчається у ЗНЗ або стосується їхніх безпосередніх інтересів;
- описувати події, власний досвід, сподівання, прагнення і плани на майбутнє, а також давати стисле обґрунтування та пояснення думок, точок зору чи планів. [1]

Як видно з цього переліку, дуже незначна увага приділяється формуванню однієї з важливих складових комунікативної компетенції – лінгвокраїнознавчої компетенції. Але, як відомо, саме лінгвокраїнознавчий підхід до навчання мови є особливо важливим у вихованні та навчанні школярів, особливо старших, а також є умовою ефективного розвитку умінь

міжкультурної комунікації, що продовжується і протягом всього навчання у ВНЗ.

Навчальна програма для вищої школи висуває свої вимоги щодо рівня володіння іноземною мовою у випускників мовних ВНЗ, які виявляються у наступних уміннях:

- розуміти різноманітні складні тексти великого обсягу і розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них;
- висловлюватися вільно і спонтанно, не відчуючи браку мовних засобів для вираження думки;
- ефективно і гнучко використовувати іноземну мову в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування;
- висловлюватися з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи вільне володіння прийомами структурної побудови тексту, засобами зв'язності та цілісності на суперсинтаксичному рівні. [3]

Звичайно, для досягнення такого рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції в усіх випускників мовного ВНЗ (а саме цього треба прагнути) необхідно розпочати з вирівнювання лінгвістичних, країнознавчих та стратегічних умінь і навичок студентів одразу на молодшому етапі ВНЗ. При нагоді тут стане забезпечення студентів належною автентичною культурознавчою інформаційною базою для формування і подальшого розвитку усіх складових компонентів іншомовної комунікативної компетенції.

Розглядаючи молодший етап ВНЗ слід приділити увагу віковим особливостям студентів перших двох курсів. Психологи, зокрема Петровський А. В. [2], визначають цей етап навчання як період ранньої юності. В цей час відбуваються значні перебудови особистості, пов'язані зі змінами в житті молодої людини, з переходом її соціального статусу – від учня до студента. Щодо психологічного розвитку, то в цей час відбувається саморозвиток, свідоме самовдосконалення, здійснюється перехід від пізнання

світу до його перетворення, до самоствердження у творчій професійній діяльності. [2] Саме в цей час викладачам ІМ необхідно з'ясувати розбіжності у розвитку комунікативної компетенції студентів-першокурсників, а також закласти у студентів своєрідний базис для формування та подальшого розвитку лінгвокраїнознавчої компетенції, тому що втрата цього часу не зможе бути надолужена на наступному етапі навчання через наповнення навчальної програми іншими дисциплінами та через скорочення кількості годин, які виділяються на вивчення ІМ. Результатом цього буде відсутність необхідного рівня сформованості усіх компонентів іншомовної комунікативної компетенції, що призведе до ускладнення міжкультурної комунікації.

Отже, саме з перших днів навчання у мовному ВНЗ повинна відбуватися корекція вже сформованих у старшій школі комунікативних умінь та розпочинатися розвиток інших важливих складових комунікативної компетенції, зокрема лінгвокраїнознавчого. Це значно полегшить процес вивчення ІМ на подальшому етапі навчання у вищій школі, а також сприятиме не лише кількісному, а і якісному наповненню багажу знань, умінь та навичок міжкультурного спілкування.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* / Науковий редактор Українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 ст.
2. Петровский А. В. *Возрастная педагогическая психология*. – М.: Просвещение, 1979.
3. *Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання):* Проект / Колектив авт.: С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей (керівники), Ю. В. Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. ун-т та ін.